

به ناوی خودای به خشندهو میهره بان

به ناوی گه نه وه

پهرله مانی کوردستان - عیراق

به پی حو کمی بر گهی (1) له مادهی (56) له یاسای ژماره (1) ی سالی 1992 ی هه موار کراو و به پالپشتیی ئه و یاسا کارییی ژماره ی یاسایی ئه ندامانی په رله مان خستیانه روو، په رله مانی کوردستان - عیراق له دانیشتنی ئاسایی ژماره (26) له رۆژی 2011/6/15 دا بریاری دهر کردنی ئه م یاسایی دا:

یاسای ژماره (7) ی سالی 2011

یاسای ئه نجومه نی گشتی راژه له ههریمی کوردستان - عیراق

به شی یه که م

پیناسه کان

مادهی یه که م:

مه به ست له م زار او و دهسته واژانه ی دادین و اتا کانی به رام به ریانه بو مه به ستی ئه م یاسایه:

یه که م: ههریم: ههریمی کوردستان - عیراق.

دووهم: ئه نجومه ن: ئه نجومه نی گشتی راژه له ههریمدا.

سییه م: سه روکی ئه نجومه ن: سه روکی ئه نجومه نی گشتی راژه له ههریمدا.

به شی دووهم

دامه زانندن و ئامانج

مادهی دووهم:

له ههریمدا ئه نجومه نیك به ناوی (ئه نجومه نی گشتی راژه له ههریمی کوردستان) داده مه زریت و خاو ه ن که سایه تیی مه عنه وه ی و سه ره خو یی دارایی و کارگی پری ده بی ت، سه رو که که ی یان هه ر که سیك ئه و رای ده سپی ریت نوینه رایه تیی ده کات و سه ر به ئه نجومه نی وه زی ران ده بی ت.

مادهی سییه م:

ئامانجی ئه نجومه ن ئه مانه یه که دادین:

یه که م: به رز کردنه وه ی ئاسقی وه زی فه ی گشتی و په ره پی دانی راژه ی گشتی و دهسته به ر کردنی

دهر فه تی یه کسان و مسو گهر کردنی بنه مای یه کسانی بو که سانی شی او به پر کردنه وه یان.

دووهم: نه خشه کی شان بو کاروباری وه زی فه ی گشتی و سه ره رشقی کردنی.

سییه م: په ره پی دانی ده زگای کارگی پری و به رز کردنه وه ی ئاسقی په یکه ری وه زی فیی دامه زرا وه کانی

ههریم و په ره پی دانی توانای فه رمان به رانی راژه ی گشتی بو ئه وان به هه ماهه نگی له گهل

لایه نانی په یوه ندی دار.

بەشى سېيەم پەيكەرى رېكخستىن

ماددەى چوارەم:

ئەنجومەن برىتییە لەم پېكھاتانەى دادین:

یەكەم: فەرمانگەى كاروبارى كارگېرى و دارايى و ياسايى.

دووم: فەرمانگەى توئىزىنەو و لىكۆلىنەو و كارگېرى.

سېيەم: فەرمانگەى پەرەپېدانى كارگېرى.

چوارەم: فەرمانگەى ھەماھەنگى و بەدوواداچوون.

پېنجەم: راوئىزكارى ئەنجومەن.

ماددەى پېنجەم:

جىگىرى سەرۆك جىي سەرۆك دەگرېتەو و لەكاتى ئامادە نەبوونىشدا دەسلەتەكانى پىيادە

دەكات.

ماددەى شەشەم:

یەكەم: ئەنجومەن بە بانگھېشتى سەرۆك يان جىگىرەكەى لەكاتى ئامادە نەبوونى سەرۆكدا، كۆ

دەبېتەو.

دووم: ئەنجومەن بە ئامادە بوونى زۆرىنەى ئەندامانى كۆ دەبېتەو و برپارەكانى ئەنجومەنىش بە

زۆرىنەى دەنگى ئەندامانى ئامادەبوو دەدرېن، ئەگەر دەنگەكانىش يەكسان بوون ئەو لايە

قبول دەكرېت كە سەرۆك دەنگى لەگەل داو.

بەشى چوارەم

ئەرکەكانى ئەنجومەن

ماددەى ھەوتەم:

ئەنجومەن بە ھەماھەنگى لەگەل لايەنانى پىسپۆر يان پەيوەندىدار، ئەم ئەرکانەى دادین دەگرېتە

ئەستۆ:

یەكەم: دامەزراندن و دامەزراندنەو و بەرز كردنەو لە راژەى گشتى و لە سەر بنەماى پىوهرى

پىشەبى و توانا و پىويستى و بەو جورەى لەگەل پىسپۆرايەتېي ئەنجومەنەكانى خوجىيى

یەكەكانى كارگېرىدا ناكۆك نەبېت لەگەل بەدى ھىنانى ھاوسەنگى لە نيوان

پاريزگاكاندا.

دووم: دارشتنى سياسەتى راژەى گشتى و دىارى كردنى ئامرازەكانى پىيادە كردنى و

ھەلسەنگاندنى ئاستى بەجى گەياندن.

سېيەم: پىشنيار كردنى ياسا و ريساى رېكخستىن و پەرەپېدانى كاروبارى وەزىفەى گشتى يان را

دەربرېن تىياندا.

چوارەم: ئامادە کردنی پەیکەری وەزیفیی وەزارەتەکان و لایەنانی گری نەدراو بە وەزارەت و هەموو دامەزراویک کە وەزیفە ی گشتیی تێدا یە.

پنجەم: شیکردنەو و وەسف کردنی وەزیفە ی گشتی و دانانی مەرجەکانی پەر کردنەو ی.

شەشەم: دانانی سیاسەتی تاییەت بە مەشق و شیاندنی فەرمانبەرانی راژە ی گشتی.

هەوتەم: دانانی سیاسەت و پەنسیپ کە بەدی هینانی هاوسەنگی لە نیوان ژمارە ی فەرمانبەران لە فەرمانگەکانی جۆر بە جۆری هەریم و راژە ی پیشکەش کراو مسۆگەر دە کات.

هەشتەم: ئەنجام دانی لیکۆلینەو و تووژینەو ی پەیوەندی دار بە پەره پیدانی وەزیفە ی گشتی و پیشکەش کردنی راسپاردە لەبارە یەو بە لایەنی پەیوەندی دار لە هەریمدا.

نۆ یەم: ئامادە کردنی راپۆرتییکی سالانە لەبارە ی کارەکانی ئەنجومەن کە بریتی بیەت لە پیدانچوونەو بە پرۆسەکانی دامەزراندن و ئەو راسپاردانە ی بە پیوستیان دەزانیەت بۆ بەرز کردنەو ی ئاسقی راژە ی گشتی و بەرز کردنەو ی بۆ سەرۆکایەتی هەریم و سەرۆکایەتی پەرلەمان و سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران.

دە یەم: ئامادە کردنی راپۆرتی سالانە لەبارە ی هەر وەزارەتیک یان ئەو لایەنە ی گری دراوی وەزارەت نییە و بەرز کردنەو ی بۆ سەرۆکایەتی هەریم و سەرۆکایەتی پەرلەمان و سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران، بریتیش بیەت لە راسپاردە و پیشنیاری پیوست بۆ مسۆگەر کردنی باش بەجی گە یاندنی کار.

یاز دە یەم: ئامادە کردنی پرۆژە بودجە ی تاییەت بە ئەنجومەن بۆ تۆمار کردنی لە نیو بودجە ی گشتیی هەریمدا.

دواز دەم: بەجی گە یاندنی رووماڵ و لیکۆلینەو و ئامار و پیشکەش کردنی ئەو پیشنیارانە ی پە یوەندیان بە بەدی هینانی هاوسەنگی لە نیوان پەیکەری مووچە و ئاسقی گشتیی بژۆییەو هە یە، لەبەر رۆشنایی خەرجیی گوزەران و نرخ ی کالا و خزمەت و پیوهرەکانی ئابووری و دیاری کردنی ئاسقی هەرە نزمی گوزەرانی تا ک لە وەزیفە ی گشتیدا.

سێز دەم: ئەنجومەن بۆی هە یە شیان ی ئەو کەسانە تاقی بکاتەو، کە دەخواریت دایمەزرین یان دایمەزریندرینەو، چ بە دیمانە یان تاقی کردنەو ی بە نووسین یان بە هەردووکیان پیکەو، بۆ ئاشنا بوون بە خەسلەت و توانستی جەستە و شیانەکانیان، ئەوانەش لەو بەدەر دەبن کە راژە ی پیشوویان لە وەزیفە ی کدا هە یە و تیدا چەسپاون یان هەلگری بروانامە ی بالان، تەنیا مە گەر ژمارە ی ئەوانە ی بۆ بەدەست هینانی ئەو وەزیفانە ی داوا کراو پەر بکری نەو لەو وەزیفانە زیاتر بیەت.

چوار دەم: بایەخ دان بە دامەزراندنی خاوەن پیداو یستی تاییەت لەو وەزیفانە ی لە گەل توانا و شیاناندا دە گونجیەت.

بەشى پىنچەم پەيكەرى ئەنجومەن و ميكانيزمى كار

ماددى ھەشتەم:

پەيكەرى ئەنجومەن و ميكانيزمى كار

يەكەم: ئەنجومەن پىك دىت لە:

- 1- سەرۆكى ئەنجومەن.
- 2- جىگرى سەرۆكى ئەنجومەن.
- 3- بەرپۆھبەرانى گشتى لە ئەنجومەندا.
- 4- راوئىز كارى ئەنجومەن.

دووم:

1- سەرۆكى ئەنجومەن بە پلەى (برىكارى وەزارەت) دەبىت.

2- جىگرى سەرۆكى ئەنجومەن و ئەندامانى بە پلەى بەرپۆھبەرى گشتى دەبن.

سىيەم: ئەنجومەنى وەزيران سەرۆكى ئەنجومەن و جىگرەكەى و ئەندامان كاندىد دەكات و، بە پىي

ئەم مەرجانەى دادىن بە مەرسوومىكى ھەرىمى دادەمەزرىن:

- 1- ھاوولائىي ھەرىم بىت و تىيدا نىشتەجى بىت.
- 2- ھەلگىرى بىروانامەى بەرايى زانكو بىت و خاوەن شارەزايى و شيان بىت كە شايستە بە وەرگرتنى وەزىفەكە بىت و لە بوارى پىپۆرايەتىي خويدا راژەى ھەبىت.
- 3- ژياننامە و رەفتارى باش بىت.
- 4- بە تاوان يان كەتنىكى ئابرووبەر حوكم نەدرا بىت.

چوارەم: ئەو كاندىد كەرنەى لە بىرگەى (سىيەم) ئەم ماددەيەدا ھاتووە بە پىي ئەم ميكانيزمەى

دادى دەبىت:

- 1- ئەنجومەنى وەزيران دەرگاي ھاتنە پىش لە ھەموو دەزگاكاني راگەياندن (بىنراو و بىستراو و خويىندراو) بۆ ماوويەك كە لە سى رۆژ زياتر نەبىت رادەگەيەنىت.
  - 2- راگەياندەكە ھەموو مەرجەكاني كاندىد كە لەم ياسايەدا ھاتوون، دەگرىتە خۆ.
- پىنچەم: سەرۆك و جىگرى سەرۆك و ئەندامانى ئەنجومەن بە پىي ياسا بۆ ماوہى (5) سال كە بۆ يەك جار قابىلى نوئ كەرنەوويە دادەمەزرىن.

شەشەم: سەرۆك، ھىندەى پەيوەندىي بە كاروبارى كارگىرى و دارايى تايىبەت بە ئەنجومەنەوہ

ھەبىت، دەسەلاتى وەزىرى تايىبەتمەند پيادە دەكات، بۆشى ھەيە ھەندىك لە دەسەلاتەكاني

بە جىگرەى بدات.

ماددهی ئۆیهم:

یه کهم: ئەندامانی ئەنجومەن ئەرکی بەرپۆه بردنی ئەو فەرمانگانە لە بەندەکانی (یه کهم و دووهم و سییەم و چوارەم) لە ماددهی هەشتەمی ئەم یاسایەدا هاتوون، دەگر نه ئەستۆ. دووهم: فەرمانبەریک بە پلەیی بەرپۆه بەر که به لای کهمهوه بروانامەیی بەرایی زانکۆی هەیه، نووسینگەیی سەرۆکی ئەنجومەن بەرپۆه دەبات.

بەشی شەشەم حوکمه کۆتاییهکان

ماددهی دەیهەم:

ئەنجومەن بۆی هەیه پەپرەوی پێویست بۆ ئاسان جیبه جی کردنی حوکمهکانی ئەم یاسایە دەربکات.

ماددهی یازدەم:

ئەنجومەن بۆی هەیه له کاتی پێویستدا بەرپۆه بەرایه تی یان هۆبه یان بەش لەنوی بکاتهوه یان هەلوه شیتیتیهوه یان تیکه لیان بکات.

ماددهی دوزادەم:

کار به هیچ دهقیکی یاسایی ناکریت که له گهڵ حوکمهکانی ئەم یاسایەدا ناکۆک بیت.

ماددهی سیزدەم:

ئەم یاسایە دوای تپەر بوونی (60) رۆژ به سەر بلاو کردنهوهی له رۆژنامەیی فەریمی (وه قایعی کوردستان) دا جیبه جی ده کریت.

محمد قادر عبدالله

(د. کهمال کهرکوکی)

سەرۆکی پەرلهمانی کوردستان - عێراق

هۆی دەرچوونی

له پیناو دامەزراندنی دهولته تی دهزگایی و ریکخستنی کاروباری وهزیفه ی گشتی و پیکهینانی ئەنجومه نیک ئەر که کهی پەرەپیدانی کار بیت له فەرمانگه کانی هەریمدا و گه لاله کردنی ریسا و بنه مای دروست و دابین کردنی دادپهروه ری و بی لایه نی و مسوگەر کردنی پیه وه کانی توانست له دامه زراندن و دامه زراندنه وه و بهرز کردنه وه دا، ئەم یاسایه دەرچوویندرا.